

"The School Assessment of Motor and Process Skills (School AMPS) er et ergoterapeutisk observationsredskab, som kan anvendes til at vurdere kvaliteten af aktivitetsudførelsen hos børn ved aktiviteter, som typisk foregår i klasseværelset eller ved bordet i børnehaven."

School AMPS forbedrer bedømmelse af børns udførelse af skoleaktiviteter

De fleste ergoterapeuter kender til AMPS-systemet, men kun få har arbejdet med systemets lillesøster School AMPS, der retter sig til børn. En gruppe børneergoterapeuter, der har dannet School AMPS-gruppen under FNE-AMPS, mener, at redskabet kan blive et stærkt kort i den ergoterapeutiske intervention i folkeskolen

Af Lise Hostrup, børneergoterapeut, PPR Haderslev Kommune

Amalie er et eksempel på en pige i folkeskolen, som har nogle vanskeligheder med at leve op til sin rolle som elev i en almindelig folkeskoleklasse. (Se case side 19. Red.)

Hendes lærer er opmærksom på, at Amalies resultater ikke er helt som de andre elevers, men hun er i tvivl om præcis, hvori Amalies vanskeligheder med skolearbejdet består, og hvad hun skal gøre for at hjælpe Amalie.

Læreren kunne i denne situation få rigtig god hjælp ved at kontakte en ergoterapeut, som er uddannet til at kunne foretage School AMPS-observationer af Amalie i klassen.

The School Assessment of Motor and Process Skills (School AMPS) er et ergoterapeutisk observationsredskab, som kan anvendes til at vurdere kvaliteten af aktivitetsudførelsen hos børn ved aktiviteter, som typisk foregår i klasseværelset eller ved bordet i børnehaven. Udviklet af Anne G. Fisher, Kimberly Bryze, Vicki Hume og Lou Ann Grisworld.

De fleste ergoterapeuter har allerede hørt om AMPS, som er en test af færdigheder i forbindelse med aktivitetsudførelse. School AMPS er en slags lillesøster til AMPS. Og det nye og meget interessante for ergoterapeuter, der beskæftiger sig med børn, er, at man ikke længere behøver at tage det almindelige AMPS-kursus for at kunne blive kalibreret inden for School AMPS.

I januar 2006 var vi fem børneergoterapeuter, der benyttede os af den mulighed og tog til Stockholm for at deltage i et kursus på fem dage hos Anne Fisher og hendes to svenske medundervisere. Det var en krævende uge med meget intensiv undervisning – og i slutningen af ugen lavede vi de første selvstændige scoringer ud fra videoklip. Bagefter havde vi tre måneder til at gennemføre scoringer på mindst 10 børn – to scoringer på hvert barn – og sende resultaterne til USA til vurdering sammen med de scoringer, vi allerede havde lavet på kurset.

Vi er således i dag seks børneergote-

rapeuter, der er kalibrerede i School AMPS-systemet, og vi er enige om, at det ville være dejligt, hvis der var flere. Kalibreringen giver os adgang til School AMPS-databasen, så vi kan score validt og trække forskellige typer af elektroniske rapporter ud af computerprogrammet.

Vi har i oktober 2006 dannet en School AMPS-gruppe under FNE AMPS, hvor vi har til hensigt at mødes et par gange om året og udveksle erfaringer og drøfte, hvordan vi kan udbrede kendskabet til dette fantastiske redskab. Vores erfaringer er begrænsede, men de få, vi har, siger os, at School AMPS kunne blive et stærkt kort i den ergoterapeutiske intervention i folkeskolen, på specialskoler og i børnehaverne. School AMPS kan bruges på normalt udviklede børn i alderen fra 3-12 år, og for børn med vanskeligheder kan den bruges i alderen mellem 3-21 år.

BARNET VURDERES I EGET MILJØ

Det unikke ved School AMPS er, at det

”School AMPS er en slags lillesøster til AMPS. Og det nye og meget interessante for ergoterapeuter, der beskæftiger sig med børn, er, at man ikke længere behøver at tage det almindelige AMPS-kursus for at kunne blive kalibreret inden for School AMPS.”

er et validt redskab til at bedømme aktivitetsudførelsen hos et barn i det miljø, hvor barnet nu en gang skal fungere. Resultatet af School AMPS-observationen kan således hjælpe til at besvare flere spørgsmål:

- Observationen kan afsløre, hvorfor barnet oplever problemer. Hvilke færdigheder, der er effektive, og hvilke der ikke er.
- Observationen kan fortælle noget om, hvor svære opgaver barnet kan klare, fordi den afslører, hvilke skolefærdigheder barnet har og ikke har.
- Endelig kan School AMPS give vigtig information om, hvilken form for intervention, der mest effektivt vil hjælpe barnet til at udfylde sin rolle som elev bedre. Vil barnet mest sandsynligt profitere af en kompenserende intervention som f.eks. tilpasning af aktivitet, ændring i miljøet eller skal barnet træne noget bestemt for at bedre sin aktivitetsudførelse? Måske skal begge dele til.
- Endelig kan redskabet bruges til at evaluere den ergoterapeutiske intervention og kan dermed også bruges som en understregning af, at ergoterapi nytter.

School AMPS-observationen er fra Anne Fishers side tænkt ind i den ergoterapeutiske arbejdsramme OTIPM (Occupational Therapy Intervention Process Model). Arbejdsgangen i denne model sikrer en Top-down og klientcentreret tilgang.

Selve observationen foretages derfor først efter et grundigt interview eller en samtale mellem ergoterapeuten og klienten, som i de fleste tilfælde vil være læreren/pædagogen. Inden samtalen har ergoterapeuten naturligvis været i kontakt med barnets forældre.

Under samtalen med læreren/pædagogen lægges der vægt på, at der opnås gensidig forståelse og respekt mellem de to parter. Blandt andet er det vigtigt, at læreren/pædagogen forstår, at en School AMPS-observation danner grundlag for at bedømme og give forslag til intervention omkring aktivitetsudførelsen (det at gøre) og ikke skal måle barnets faglige niveau og ej heller tilstedeværelsen af neuromuskulære, biomekaniske, kognitive eller psykosociale funktionsvanskeligheder.

Det er tilmed vigtigt, at ergoterapeuten inden observationen får indblik i, hvordan klassen/børnehavegruppen fungerer som helhed, hvilken kultur og regler der er, den voksnes bekymringer omkring det pågældende barn, samt barnets styrker og svagheder set med lærerens/pædagogens øjne. Det er også vigtigt at høre, hvordan man har søgt at støtte barnet indtil nu.

Herefter findes i fællesskab en passende aktivitet for ergoterapeuten at observere på og datoen for første observation aftales. Aktiviteten skal matche en aktivitet beskrevet i manualen. I manualen for School AMPS er der på nuværende tidspunkt beskrevet omkring 25 opgaver, man kan lave en valid scoring på. De er inddelt i kategorierne:

- Papir/blyant/skriveopgaver
- Tegne/farveopgaver
- Klippe/klistreopgaver
- Computeropgaver
- Manipulationsopgaver

Inden for hver kategori er der opgaver af forskellig sværhedsgrad, så det skulle være muligt at finde en opgave af passende sværhedsgrad at observere på, uanset barnets forudsætninger.

INDSTIL ØJET TIL AT SE MERE

Under en School AMPS-observation skal der være mindst fire elever i klassen/stuen foruden læreren inklusiv det barn, der skal observeres. Det er vigtigt, at rammerne ikke er konstruerede, at alt foregår, som det plejer.

Under observationen tager ergoterapeuten noter på, hvad hun ser og hører, og først når observationen er overstået, scorer hun ved at matche, det hun har registreret med eksemplerne i manualen. School AMPS består ligesom almindelig AMPS af 16 motoriske og 20 procesmæssige færdigheder, som ergoterapeuten skal score på.

De motoriske færdigheder er observerbare handlinger, som eleven foretager for at bevæge sig selv eller genstande. De procesmæssige færdigheder er observerbare handlinger, som eleven foretager for at tilrettelægge handlingerne, for eksempel initiativ, logisk rækkefølge og udvælgelse af materialer og redskaber. Hver af disse færdigheder bliver scoret ud fra en skala på fire. En score på 4 reflekterer den kompetente udførelse, og en score på 1 indikerer, at færdigheden er mangelfuld.

Lærerens instruktion har betydning for, hvilken score barnet opnår. Der scores tilmed på atmosfæren i klassen, ligesom det kvalitetsmæssige helhedsindtryk af barnets præstation scores i forhold til, om aktivitetsudførelsen gav indtryk af at være effektiv, sikker, uafhængig og uden anstrengelse eller det modsatte. Også her bedømmes med en skala fra 1 til 4. Barnets medicinske diagnose/diagnoser registreres også, når resultaterne efterfølgende plottes ind i computerprogrammet.

På kurset lærer man at indstille sit øje, så man bliver i stand til at se alle

delfærdighederne i aktivitetsudførelsen. Det sete afhænger som bekendt af den som ser, og vi, som er blevet beriget med observationsredskabet School AMPS, er ikke i tvivl om, at kurset i Stockholm har skærpet vores øjne.

ERGOTERAPI I SKOLEREGLI

En ergoterapeuts fornemmeste opgave er at fremme aktivitet og deltagelse.

I skoleregi handler dette om at bidrage til, at barnet kan leve op til rollen som elev. Et barn er kun i stand til at deltage fuldt ud i skolen, hvis det effektivt kan udføre de opgaver, det at gå i skole indebærer.

Historisk og filosofisk er ergoterapi funderet på et holistisk syn på individet og aktivitet, men hvis ergoterapi skal have relevans for den enkelte elev i skolen, må den have fokus på områder, som har relevans for undervisning og akademisk læring.

Disse fokusområder er at kunne:

1. bruge det lærte – skolearbejde
2. udføre dagligdagsaktiviteter i skolen
3. deltage i klasseværelsesrutiner og andre skolerelaterede opgaver

Det overordnede mål for ergoterapi i folkeskolen er altså, at gøre barnet i stand til at udfylde sin rolle som elev med udgangspunkt i et fokus på den undervisningsrelaterede aktivitetsudførelse. Selve School AMPS-observationen begrænser sig til opgaver inden for punkt 1 skolearbejde.

NÆSTE SCHOOL AMPS-KURSUS

I uge 35/2007 afholdes næste School AMPS-kursus i Malmø. Her kan danske ergoterapeuter deltage. Kurset koster ca. 11.000 kr. Derudover skal man betale logi, transport og kost morgen og aften. I efteråret 2008 har vi fået tilkendegivelser om, at der vil blive afholdt et kursus i Ålborg med Anne Fisher som underviser. Man kan få yderligere information på www.amps-se.com eller hos kontaktperson i School AMPS-gruppen, Lone Olsen, på lonelerche@hotmail.com.

ÆNDRING AF PRAKSIS

Moderne aktivitetsteori har rødder i systemisk teori, som siger, at aktivitetsudvikling sker i det dynamiske samspil mellem mennesker, miljø og hverdagsaktiviteter. Sagt med andre ord så kan aktivitetsproblemer både have rod i de opgaver/aktiviteter, barnet skal udføre og i omgivelsernes betingelser herfor, samt i personlig kapacitet. Denne viden stiller krav til ergoterapeuters måde at undersøge på. Jeg har selv i længere tid oplevet, at jeg manglede standardiserede og valide redskaber, som følte mere i tråd med udviklingen i mit fag. Jeg er med School AMPS blevet endnu mere bevidst om, at jeg tidligere har baseret en stor del af min intervention på tests, som måler kropsfunktioner og ikke aktivitetsudførelse. Jeg har ofte konstateret, at selv om barnet har udviklet sig positivt målt med motoriske tests, har det ikke nødvendigvis overkommet sine aktivitetsvanskeligheder. Om det siger Anne Fisher: "Test of body functions may have obvious benefits for determination of diagnosis, they do not clarify the problems students experience in the classroom."

SCHOOL AMPS GRUPPEN

School AMPS gruppen under FNE-AMPS: Pernille Kvist, Janne Mottlau, Lone Olsen, Louise Green, Ingelis Arnsbjerg, Bodil Hanna Nørgaard og Lise Hostrup. Kontaktperson er Lone Olsen på lonelerche@hotmail.com.

HISTORIEN OM SCHOOL AMPS

Den første version af School AMPS er fra 1995. I 2002 kom en redigeret version som rummede data på 687 børn fra 50 ergoterapeuter. Der var på det tidspunkt 19 opgaver, man kunne score på. I 2005 er der kommet en ny udgave af School AMPS. Nu er der 25 opgaver og data på over 1500 børn fra 3-21 år. Blandt disse børn er dels normalt udviklede børn, såkaldte risikobørn, børn med milde vanskeligheder, børn med udviklingsforstyrrelser af neurologisk, psykisk og kognitiv art, samt børn med diagnosen multihandicappede. Udviklingen af School AMPS foregår løbende, og der er i øjeblikket projekter i gang med at indsamle data på børn fra kalibrerede ergoterapeuter i Skandinavien, også i Danmark.

RESUME

Seks danske børneergoterapeuter er efter kursus hos Anne Fisher i Sverige blevet kalibreret i School AMPS. De har dannet en School AMPS-gruppe under FNE-AMPS – i 2008 er det planen, at det første kursus i Danmark skal løbe af stablen. School Assessment of Motor and Process Skills er et observationsredskab, som anvendes til at vurdere, kvaliteten af aktivitetsudførelsen hos børn ved aktiviteter som typisk foregår i klasseværelset eller ved bordet i børnehaven. For at ergoterapi skal have relevans i blandt andet folkeskolen må fagets undersøgelsesredskaber også rette sig mod aktiviteter, som har relevans for akademisk indlæring. School AMPS er derfor et længe ventet redskab.

Case – Amalie

Det er fredag og klasselærer Vibeke kommer ind i 1. b og lægger materialer på katedret. Børnene sidder ved gruppeborde fire og fire. Amalie sidder ved et af de første borde. Hun har trukket hættten på trøjen op og sidder med hagen hvilende i hænderne og kigger ud af vinduet.

Vibeke beder om ro og siger: ”Det er i dag 1. december, og vi skal til at begynde med julepynten, så det kan blive fint i klassen til forældreaften. Jeg har taget nogle skabeloner med, der er tre forskellige slags, I kan vælge i mellem. Juletræerne og stjernerne skal I lime pailletter på, når I har klippet dem. Jens vær venlig at tie stille, når jeg snakker... Kartonet ligger heroppe på katedret, og I ved selv, hvor der er sakse og lim. Værsgo at gå i gang.

Der lyder en skramlen af stole og børn, der snakker i munden på hinanden. Der hentes skabelon, lim, saks og karton - og børnene sætter sig med hver sit.

Amalie sidder stadig på sin plads og stirrer ud af vinduet. Vibeke bliver i tvivl, om Amalie har hørt hendes instruktion og kalder på hende. Amalie rejser sig med et ryk og kommer til at skubbe til bordet. Kathrine, som sidder ved siden af, er gået i gang med at klippe og kigger irriteret op.

Vibeke viser Amalie skabelonerne og spørger, hvilken en af dem, hun har lyst til at lave. Amalie ved det ikke, så Vibe-

ke foreslår hende at lave et juletræ. Amalie går tilbage til sin plads med skabelonen, hun stiller sig ved bordet og kigger på Jens, der er i gang med en snemand.

Vibeke kommer hen og lægger en hånd på hendes skulder. ”Har du fundet en saks og en limstift,” spørger hun. ”Nej,” svarer Amalie og går over mod reolen. Hun kommer tilbage med en saks. Og sætter sig ned og tager en blyant fra sit penalhus. Hun begynder at tegne rundt om skabelonen, men lægger ikke mærke til, at den del af skabelonen, der peger ind mod hende selv, stikker uden for kartonet.

Vibeke deler skåle med pailletter ud en skål til hvert bord. Amalie har besvaret med at klippe efter den streg, hun har tegnet med blyant. Hendes albue er højt løftet og tungen arbejder med. Jens og Andreas snakker og griner, mens de klipper, og Amalie går gentagne gange i stå og kigger på dem, mens hun lytter.

Da Amalie endelig er færdig med at klippe, er Kathrine allerede i gang med skabelon nummer to, og Jens og Andreas er næsten færdige med at lime pailletter på. Det er ikke lykket Amalie at klippe helt ind til stregen, og i hjørnerne på juletræet har hun flere steder været nødt til at rive kartonet fra hinanden. Den nederste del af træet kom ikke med, da hun tegnede af.

Amalie rækker ud efter skålen med pailletter, men kommer til at vælte Ka-

thrines limstift, så den ryger på gulvet. Hun sætter sig til at kigge på de skinnende pailletter, mens hun roder i dem med fingrene.

Vibeke kommer over til bordet. ”Du skal hente en limstift Amalie,” siger hun. Da klokken ringer, har Amalie fået limet tre pailletter på sit træ. Hun har fået en del lim på fingrene og forsøger at tørre det af i bukserne, mens hun går hen mod døren. Nogle børn er ved at klistre deres træer, snemænd og stjerner op på døren eller er i gang med at rydde limstift og saks væk. De fleste har gjort begge dele og er allerede ude i garderoben. Amalie har forladt sin plads, som den var, og Vibeke vælger i dag at rydde op efter hende. ●